

NIEUWTJES Rijswijk – 13 okt 2018

RS80 – Jaargang 2018 – 2019

Serie 39 – tocht 2 (382)

Parkoersbouwers: Anita Plekenpol en Gerard Bogers

Afstand: 25 en 15 km

Startlocatie: Zwembad de Schilp, Schaapweg 4, 2285 SP Rijswijk

Openbaar Vervoer

Trein: Rijswijk station, Stadsbus 23 richting Kijkduin, Uitstappen halte De Schilp

Daarna gepijld naar de startlocatie

Auto: Vanuit Amsterdam, A4 – ri Den Haag, A4 – ri Rijswijk, Afslag 11 – Rijswijk, RA Pr Beatrixlaan/S106, LA Generaal Spoorlaan, RA Schaapweg
Borden RS80

Informatie over de Wandeltocht Rijswijk

5500 jaar geleden bestond Rijswijk nog niet, maar er woonden al wel mensen in dit gebied. Het gebied bestond uit moerassig veengebied. De zee kwam toen vaak in dit gebied. Den Haag bestond toen nog niet. In dit moeras groeiden veel elzen, wilgen en rijshout. Daar komt waarschijnlijk ook de naam Rijswijk vandaan. In 5000 jaar trok de zee zich steeds verder terug.

Het ontstaan van Rijswijk

Het dorp Rijswijk ontstond ongeveer 800 tot 1000 jaar geleden. In de Romeinse tijd woonden er al mensen op de plek waar nu Rijswijk is. Van de veengrond maakten ze turf en dat deden ze in de kachel. Op de zandgrond onder het veen konden de mensen wel huizen bouwen. Het waren boerenmensen.

De Voorde

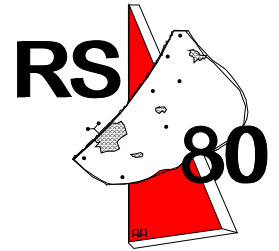

Er waren een aantal landgoederen en buitenplaatsen waar rijke mensen woonden. Een van die landgoederen is Steenvoorde. Dat landgoed bestaat ruim 100 jaar niet meer. Op deze plek is nu het Kruisvaarderspark. Er zijn er nog meer: Overvoorde en de Voorde. In die tijd was de prinses Beatrixlaan een water. De van Vredenburgweg had een brug over dat water. Dat noemde men een Voorde. En daar komt de naam vandaan.

Ruim 200 jaar geleden, in 1800 werd het Landhuis de Voorde gebouwd in opdracht van Mr. Jacob van Vredenburg. Een eenvoudig, maar stoer landhuis zonder veel decoratieve elementen. Anno 2016 verkeert het rijksmonument in slechte staat van onderhoud. Op donderdag 3 maart staat het op de agenda van de gemeenteraad. Het huis, is nog grotendeels in originele staat. Het mooiste van de buitenplaats is het park, voor een deel nog in de oude Engelse landschapsstijl met slingerende wandelpaden en een mooi aangelegde waterpartij.

De verkoop ligt in het verlengde van de ambitie van de gemeente Rijswijk de Landgoederenzone te beschermen en te ontwikkelen. Het bestemmingsplan Landgoederenzone is hiervoor de basis.

Overvoorde is een buitenplaats in de Nederlandse plaats Rijswijk (Zuid-Holland). Het landhuis staat op een 6 ha groot eiland in de vorm van een wapenschild en is toegankelijk middels monumentale toegangsbruggen. Het werd gebouwd in 1623 en in de 18e en 19e eeuw sterk gewijzigd. Het huis is gerestaureerd. Het landgoed is aangelegd in de Engelse landschapsstijl en bezit veel oude bomen. Het landhuis, de bruggen uit 1722 en het park zijn rijksmonumenten. Het bos om het eiland is voor het publiek toegankelijk.

In de Tweede Wereldoorlog bouwden de Duitsers een aantal bunkers in het park, die na de oorlog door de Bescherming en Bevolking zijn gebruikt. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg Overvoorde de functie van jeugdcentrum en conferentieoord. Inmiddels is Overvoorde weer in particulier bezit en heeft het de oorspronkelijke woonbestemming teruggekregen.

Museum Bescherming Bevolking

Commandopost Rijswijk is één van de bezoekerslocaties van het Museum Bescherming Bevolking (B.B.). Waan je door de wereld van de Koude Oorlog en bezoek de ondergrondse bunkers. Bekijk hier de open dagen, entreprijzen en routebeschrijving.

In de gemeente Rijswijk ligt het voormalige B.B.-complex Overvoorde. Een unieke locatie waar de tijd lijkt te hebben stilgestaan. De commandopost in Rijswijk vindt zijn oorsprong bij het begin van de Tweede Wereldoorlog. Op de locatie zijn diverse Duitse bunkers gebouwd waaronder ook een afliuisterpost ten bate van de Luftwaffe. Deze heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog onder meer een belangrijke functie gehad in het Duitse berichtenverkeer. Na de oorlog zijn er diverse activiteiten ontplooid door de B.B. Het terrein beschikt over gebouwen die de B.B.-leiding kon gebruiken bij de uitvoering van haar taken. Het complex Overvoorde bestaat uit een tweetal ondergrondse voormalige commandoposten, een oefenruïne en een les-accommodatie, waar vele B.B.-ers hun opleiding en training hebben gehad. De in 1969 in gebruik genomen atoombunker is weer volledig ingericht als operationele commandopost voor de B.B. Ook is er een klein maar goed ingericht museum op de locatie, waar u een beeld krijgt van de taken van de B.B.

Naald van Rijswijk

Stadhouder Prins Frederik Hendrik (1584 - 1647) was een bouwer, niet alleen heeft hij ervoor gezorgd dat het Paleis Huis ten Bosch (Den Haag ~1650) werd gebouwd, maar ook Huis ter Nieuburch (Rijswijk 1638) en aantal andere. Helaas bestaan enkele paleizen niet meer of worden voor andere doeleinden nu ingezet. Huis te Nieuburch is in 1791 gesloopt, Op de plek waar Huis ter Nieuburch stond staat nu de naald van Rijswijk, een herinnering aan de vrede van Rijswijk in 1697.

In het Rijswijkse Bos staat de Naald van Rijswijk met daaromheen stenen die aangeven hoe groot het Paleis was. De naald is gebouwd door stadhouder Willem V (1748-1806) in de periode 1792-1794, met bouwmaterialen uit de sloop van Huis ter Nieuburch.

De vrede van Rijswijk was een bestand tussen Frankrijk en Republiek der Nederlanden. Het paleis naar Hollands classicistisch stijl gebouwd met een hoofdgebouw en zijvleugels was de perfecte onderhandelingsplek, de Fransen namen betrekking in de ene zijvleugel, de geallieerden (Nederland, Groot-Brittannië, Duitsland en Spanje) de andere. De gesprekken vonden plaats in het hoofdgebouw onder leiding van Zweedse bemiddelaar.

Het dorp Rijswijk

Op het land van de boeren werden steeds meer landhuizen gebouwd voor rijke mensen. Daardoor kwamen er timmermannen, metselaars en winkeliers in Rijswijk wonen, omdat er werk voor hen was. Ze gingen rondom de kerk wonen, zo ontstond het oude dorp. Nu zeggen we nog steeds Oud-Rijswijk. In de 17e eeuw groeide de bevolking. In de belangrijke stad Den Haag werd heel veel gebouwd. Daardoor werd ook in Rijswijk veel gebouwd.

Voor de 2e wereldoorlog

In 1900 waren er nog ongeveer 3.000 inwoners, in 1940 waren dit er wel 18.000. Rond 1910 hadden ze in Den Haag zand nodig voor huizen. Dat zand werd achter het landhuis te Werve gegraven, daardoor is De Put ontstaan. Je kan daar zwemmen, maar ook vissen. Daar zijn nog steeds elzen en wilgen, net als bij de Voordes. Rond 1933 waren er heel veel werklozen in Rijswijk. De gemeente kreeg geld van het ministerie als ze zorgden voor werk. Dus bedachten ze dat deze werklozen wel een haven zouden kunnen gaan bouwen, ook al had Rijswijk die niet echt nodig. Ze verdienden toen 40 cent per uur. Dit is de haven waar Sinterklaas altijd aankomt. In Ypenburg werd een vliegveld gebouwd, dat in 1938 werd geopend. In de oorlog werd het een militair vliegveld. Daardoor kwamen veel militairen bij Rijswijkers inwonen.

De 2e wereldoorlog

Veel Joden werden opgepakt, heel veel vluchten naar Nederland. Meer dan 500 mensen trokken naar Rijswijk. Daar vluchtten ze in bijvoorbeeld Cromvliet en Overvoorde dat werd een tijd als opvangcentrum gebruikt. Vele Joodse kinderen moesten naar een joodse school, ze hadden er al een in [Den Haag](#), maar ze wilden niet dat de kinderen zo ver weg naar school moesten. Daarom wilde Rijswijk samen met [Voorburg](#) een school oprichten. Die school kwam uiteindelijk in de wijk Cromvliet. Vanuit het Rijswijkse bos werden raketten afgeschoten naar Engeland. Met één van de raketten ging het mis. Hij kwam op een opvanghuis voor jongens terecht. 5 verzorgers en 8 jongens gingen dood. Na het ongeluk stopten de Duitsers met de raketten afschieten. Landgoed Te Werve werd een tijd als ziekenhuis gebruikt. Bij overvoorde bouwden de Duitsers een aantal bunkers die er nog steeds staan. De Duitsers hakten het Rijswijkse bos kaal en gebruikten het hout als brandhout. Pas na de oorlog werden er nieuwe bomen geplant. In Rijswijk waren 800 mensen overleden.

Na de 2e wereldoorlog

In 1952 werd meneer Archibald Theodoor Boogaardt de burgemeester van Rijswijk. Hij kocht veel grond om Rijswijk te laten groeien. In die tijd werden de Sir Winston Churchillaan en de Generaal Spoorlaan aangelegd. Daar tussenin werden heel veel huizen gebouwd. Ook werd de Prinses Beatrixlaan aangelegd, zodat Rijswijk verbonden was met Den Haag en Delft. Er werd voor 2 miljoen gulden een viaduct over de spoorlijn gebouwd. Behalve huizen werden er ook bejaardenhuizen en kantoren gebouwd. En er werden parken aangelegd. De heuvels van het Wilhelminapark zijn ontstaan doordat ze troep en zand van het huizenbouwen daar hebben gestort. Ook werden er sporthallen gebouwd, zoals de Marimbahal, waar we volksdansen. En het zwembad De Wervel werd gebouwd. Dit wordt binnenkort afgebroken. In 1964 werd In de Bogaard geopend. Tot vorig jaar werd er nog gebouwd. In 1967 vonden ze bij het bouwen van de wijk Steenvoorde de resten van een huis uit de Romeinse tijd. Het hoogste gebouw van Rijswijk werd in 1973 gebouwd. Het is een kantoor in Plaspoelpolder met 28 verdiepingen. Ieder huis had toen een antenne voor het televisiesignaal. Door het hoge gebouw was er vaak storing en daarom werd er kabeltelevisie aangelegd.

Rijswijk nu

Nu wonen er in Rijswijk bijna 50.000 mensen. En er wordt nog steeds gebouwd in de wijk Endezandt naast de Strijp. In de geschiedenis van Rijswijk hebben wel meer dan 40 kastelen en buitenplaatsen gelegen. Er staan nog veel heel oude panden in Rijswijk. Zoals de herberg aan het Julialaantje en bowlingcentrum De Hofstede.

Het voormalig gemeentehuis van de Nederlandse gemeente Rijswijk aan de Generaal Spoorlaan (in de volksmond aangeduid als het oude stadhuis) is gebouwd in 1967 naar een ontwerp van de Eindhovense architect J.C. van Buijtenen uit 1953-55. In deze periode was Rijswijk één van de snelst groeiende gemeenten van Nederland en het oude gemeentehuis aan Laan Hofrust voldeed niet meer. In het gemeentehuis zijn waardevolle bouwmaterialen verwerkt. Zo is het gebouw volledig met natuursteen bekleed (onder meer iragna, soladino, lido, arabescato, serpentino en travertijn). Wellicht werd dit mogelijk gemaakt door de goede connecties van toenmalig burgemeester Archibald Bogaardt in de bouwwereld.

Park Hofrust

Dit buiten is ontstaan uit een hofstede, voor het eerst vermeld in 1573. De oorspronkelijke boerderij werd in de tweede helft van de zeventiende eeuw tot buitenplaats uitgebouwd. In 1656 werd deze hofstede gekocht voor fl 4382,- door, Mr. Gerrit Graswinkel, uit een Delfts Brouwer en regenten geslacht.

Het werd omschreven als een partij landen met daarop een huys, schuyver, bergen, geboomten en beplantinge, gelegen tussen den Breeden Heereweelt (nu Herenstraat), het kerkepad (Tollenstraat) en de Broeksloot, 4 morgen groot. In 1657 koopt hij ten noorden van de Broeksloot 7 morgen land waardoor zijn land loopt tot aan de Laak. Hij verkreeg daarbij het servituut van vrij uitzicht op Den Haag. Deze Gerrit liet de hofstede afbreken en vervangen door het buitenhuis. Hij stierf in 1669.

De Buitenplaats "Hofrust", te Rijswijk (Z.-H.)

gelegen aan de Straatweg van 's Gravenhage naar Delft, waarmede zij gemeenschap heeft door eene daarbij behorende oprijlaan, genaamd Laan Hofrust, bestaande uit: Heerenhuis, Koetshuis en stalling, schuren, bergplaatsen en verdere getimmerten, boomgaard en moestuin, opgaande boomen, bloemenkas met verwarming en machine; voorts menagerie, steenen koepel en prieel, alsmede een perceel weiland terzijde van die buitenplaats langs den straatweg, alles gelegen in den Noordpolder.

De gemeente Rijswijk wordt in 1922 eigenaar van het landgoed. Het huis wordt Raadhuis en de weilanden worden verkocht als bouwgrond voor een woonwijk. Tot 1967 blijft het in gebruik als Raadhuis. Na jaren van

leegstand en een grondige restauratiebegin jaren 70 werd het in 1974 in gebruik genomen als dienstencentrum voor ouderen.

Terugblik Vlaardingen

Met ruim 410 deelnemers voor onze eerste wandeltocht in deze winterserie zijn wij dik tevreden. We hadden mooi weer en de route ging door Vlaardingen en in de richting van Schipluiden, waarna we weer terug liepen naar Vlaardingen.

Calamiteiten

Indien u tijdens de wandeling hulp nodig mocht hebben dan is het startbureau tot 16.00 uur bereikbaar onder nummer 06 1251 5917. In noodsituaties bel 112.

Aansprakelijkheid

Deelname aan de door RS 80 georganiseerde wandeltochten geschiedt op eigen risico. Het bestuur noch de bestuursleden kunnen aansprakelijk worden gesteld voor het overkomen of veroorzaken van ongevallen, evenmin voor beschadiging of vermissing van eigendommen. Indien voor een deelnemer medische en/of ambulancehulp moet worden ingeroepen, zijn de daaraan verbonden kosten voor rekening van de betrokkene.

Bestuur

Saskia is inmiddels penningmeester geworden, Cok heeft zijn taken overgedragen aan Saskia van der Post. Saskia is in Vlaardingen verwelkomd als nieuwe penningmeester. Voor de functie van voorzitter zijn twee aanmeldingen gedaan. Wij zijn op dit moment in gesprek met de kandidaten. Voor de functie van Algemeen Bestuurslid hebben wij een aanmelding. Voor de functie van secretaris hebben wij nog geen nieuwe aanmelding. Ook de beschikbare vrijwilligers voor de starttafel, het pijlen uitzetten en ophalen is tot een minimum gedaald. Als de continuïteit van RS 80 u ter harte gaat meldt u dan aan. Wij moeten in maart ons bestuur en crew weer op orde hebben om de planning voor serie 41 op te kunnen stellen. De tijd dringt. Voor nadere info kunt u ons via de website benaderen, maar persoonlijk op de wandeldag kan natuurlijk altijd.